

ХТО І ЧОМУ ПОРУШУЄ ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО?

Опитування громадської думки

Підготовлено для Офісу Ради Європи в Україні в рамках проекту Ради Європи «Реформа виборчої практики в Україні»

GfK Ukraine, Відділ соціальних та політичних досліджень

Інна Волосевич, керівник відділу соціальних та політичних досліджень Inna.Volosevych@gfk.com

Тетяна Костюченко, старший дослідник Tetiana.Kostiuchenko@gfk.com

Дмитро Савчук, дослідник Dmytro.Savchuk@gfk.com

Дмитро Беланенко, дослідник Dmytro.Belatenko@gfk.com

68% українців стикалися з порушеннями під час виборів з 2014 року, найчастіше – з незаконною агітацією

Частки тих, хто особисто стикався чи був свідком (починаючи з 2014 року) таких ситуацій, пов'язаних з...
(ситуації були класифіковані у 7 основних типів, % від усіх опитаних, n=1635)

6% українців готові продати свій голос, найчастіше – мешканці Північного та Центрального регіонів

Чи були б Ви готові продати свій голос на виборах?

Україна загалом:

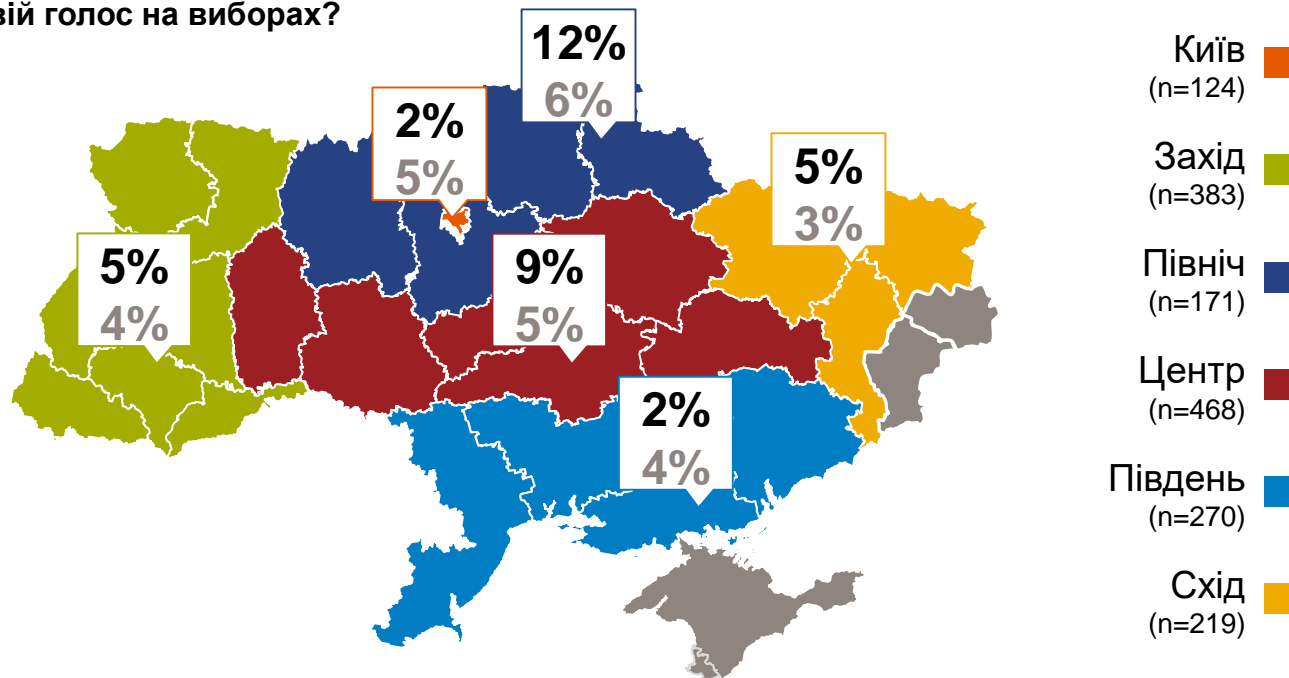
(n=1635)

6% Так, був би готовий

4% Члени мого домогосподарства були б готові

79% Ні я, ні члени домогосподарства не готові

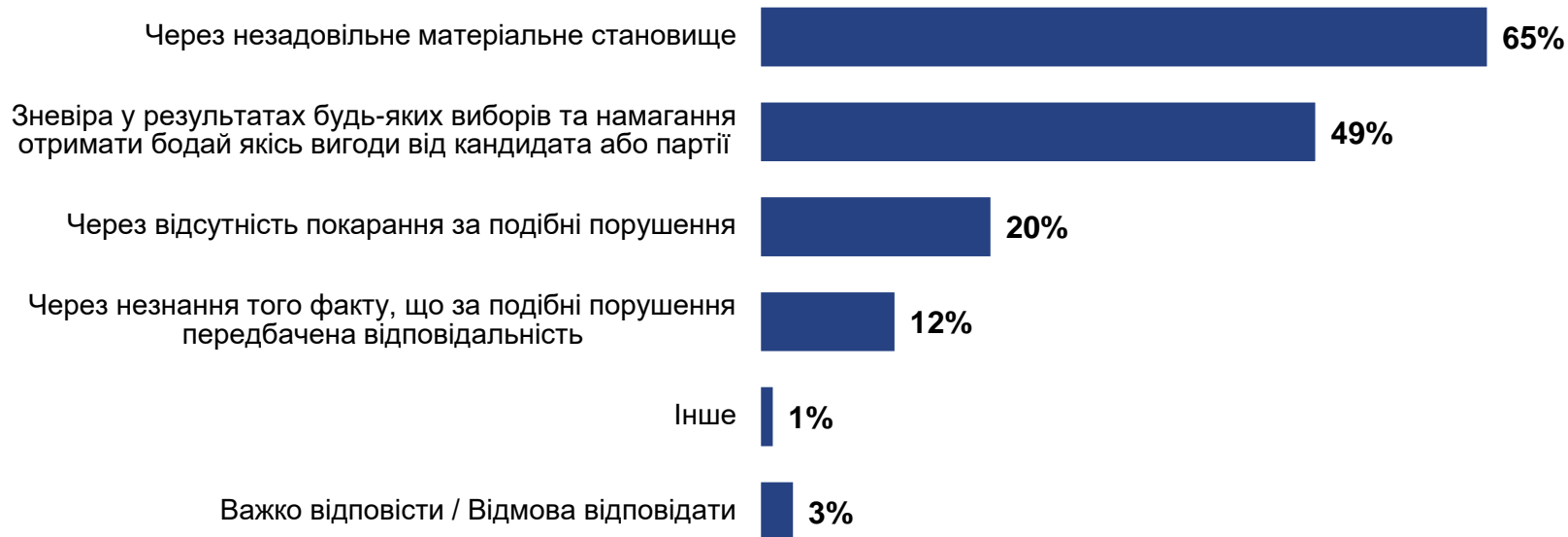
11% Важко сказати / відмова

На думку населення, бідність є основною причиною того, що українці погоджуються продавати свої голоси

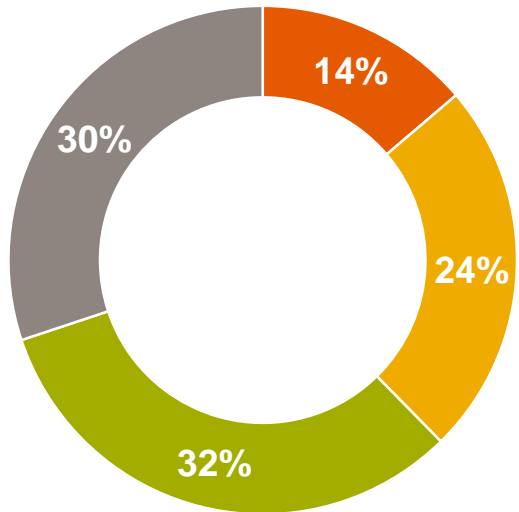
Як Ви вважаєте, чому люди погоджуються продавати свої голоси?

(% від усіх опитаних, n=1635)

Лише 14% знають про кримінальну відповідальність за продаж голосів

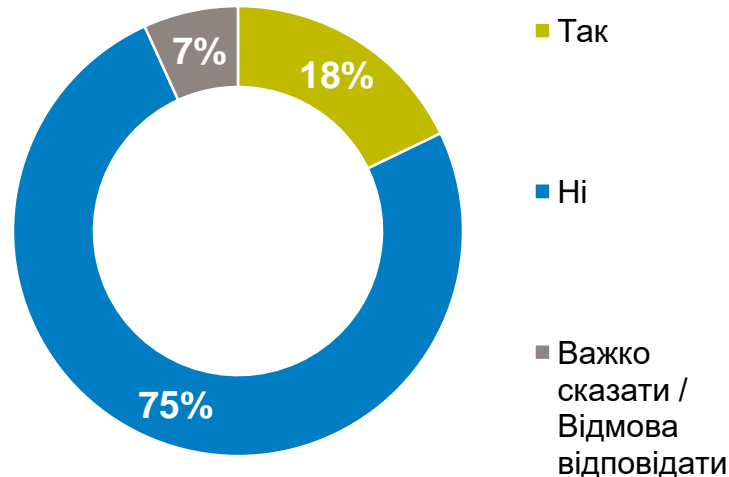
Як Ви вважаєте, чи існує в українському законодавстві відповідальність для виборця за продаж свого голосу? (% від усіх опитаних, n=1635)

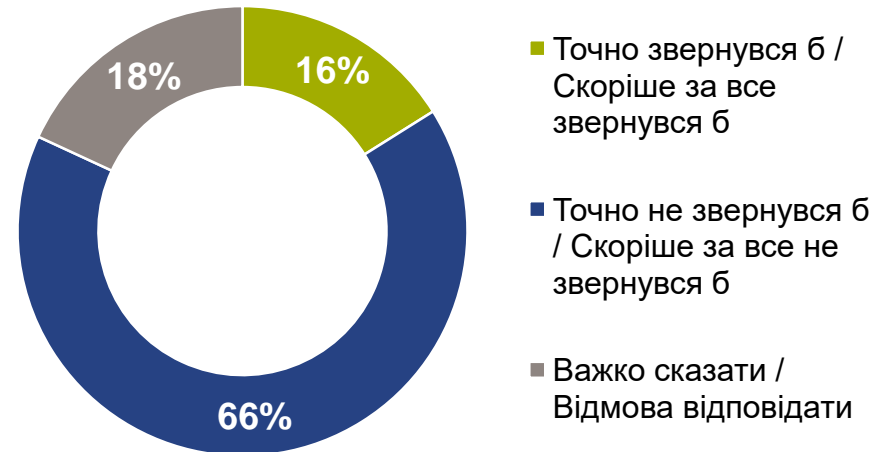
- Так, кримінальна відповідальність
- Так, адміністративна відповідальність (штрафи)
- Ні, не існує
- Важко сказати / Відмова відповідати

Лише 18% населення чули про випадки притягнення до відповідальності за порушення виборчого законодавства і лише 16% готові звернутись до правоохоронних органів у випадку пропозиції щодо продажу свого голосу

Чи чули Ви про випадки притягнення до відповідальності винних у порушенні виборчого законодавства (% від усіх опитаних, n=1635)

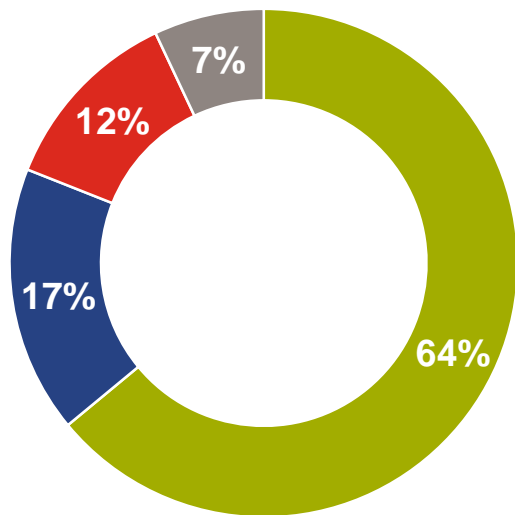

Якщо б Вам або членам Вашої сім'ї той чи інший кандидат або партія запропонували б гроші або подарунок за свій голос, Ви б звернулись до правоохоронних органів (% від усіх опитаних, n=1635)

64% вважають непрямий підкуп виборців неприйнятним порушенням законодавства

Чи вважаєте Ви порушенням виборчого законодавства ситуацію, коли кандидат на виборну посаду розповсюджує продуктивні набори вартістю більше ніж 100 гривень виборцям під час своєї виборчої кампанії
(% від усіх опитаних, n=1635)

- Так, вважаю це неприйнятним порушенням
- Так, вважаю це прийнятним порушенням
- Ні, не вважаю це порушенням
- Важко відповісти / Відмова відповідати

Водночас лише 26% були б менш схильними проголосувати за кандидатів, що роздають продуктові пакети, ніж за інших кандидатів

Якщо б Вам або членам Вашої сім'ї той чи інший кандидат або партія запропонували б подарунок (наприклад, продуктовий набір), Ви ...? (% від усіх опитаних, n=1635)

Основні причини виборчих порушень

Бідність населення

Низька поінформованість **про кримінальну відповідальність** за продаж голосів

Зневіра у результатах будь-яких виборів та намагання отримати бодай якісь вигоди від кандидата чи партії

Низька поінформованість **про випадки притягнення до відповідальності** за порушення виборчого законодавства

Брак розуміння того, що роздача продуктивних наборів без вимагання проголосувати теж є підкупом виборців

Низька готовність **повідомляти про порушення**, особливо у випадку непрямого підкупу виборців

Недостатність суспільного осуду як тих, хто продає голоси, так і тих, хто купує, особливо при непрямому підкупі

На думку населення, найефективнішим методом протидії порушенням на виборах є підвищення відповідальності за правопорушення

На Вашу думку, які методи протидії порушенням на виборах є найефективнішими?
(% від усіх опитаних, n=1635)

Підвищення відповідальності за вчинення правопорушень

49%

Підвищення ефективності роботи правоохоронних органів в протидії порушенням на виборах

36%

Проведення роз'яснювальної роботи з населенням

34%

На думку учасників фокус-груп для протидії порушень на виборах насамперед потрібна інформаційна кампанія серед населення. Згідно даних фокус-груп та опитування кампанія повинна фокусуватись на:

- 1.** **Роз'ясненні** того, що роздача продуктових наборів без вимагання проголосувати теж є підкупом виборців, і що прихід таких кандидатів до влади призводить до корупції
- 2.** Інформуванні про можливості **повідомлення про порушення під час виборів** (зокрема, анонімного), а також про безпеку таких повідомлень
- 3.** Інформуванні про **випадки притягнення до відповідальності** за порушення виборчого законодавства. На думку учасників фокус-груп, краще фокусуватись на конкретних випадках, а не на статистиці
- 4.** Інформуванні **про кримінальну відповідальність** за продаж голосів